
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
іМ. В. М. КОРЕЦЬКОГО

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
НАУК УКРАЇНИ:
ПРАВОВІ ЗАСАДИ
ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

*До 100-річчя утворення
Національної академії наук
України*

Київ
Видавництво «Юридична думка»
2018

УДК 340.01
Н35

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту
держави і права ім. В. М. Корецького НАН України
(протокол № 6 від 26 червня 2018 р.)

Відповідальний редактор

академік НАН України Ю. С. Шемшученко

Авторський колектив

Ю. С. Шемшученко, академік НАН України – вступ, розділ 15
О. Ф. Андрійко, д.ю.н. – розділ 2
Ю. Л. Бошицький, к.ю.н. – розділ 13
М. В. Венецька, к.ю.н. – розділи 7, 8
С. І. Іщук, к.ю.н. – розділ 14
Ю. М. Капіца, к.ю.н. – розділ 13
Т. А. Костецька, к.ю.н. – розділ 12
В. П. Нагребельний, к.ю.н. – розділи 2, 3, 9, 12, 15
В. І. Олещенко, к.геогр.н. – розділи 2, 3, 5, 15
Н. М. Пархоменко, д.ю.н. – розділ 11
О. В. Скрипнюк, д.ю.н. – розділи 4, 14, 15
І. Б. Усенко, к.ю.н. – розділ 1
С. М. Черновська, к.ю.н. – розділ 10
В. А. Чехович, к.ю.н. – розділ 1
М. М. Шумило, д.ю.н. – розділ 6

Національна академія наук України: правові засади організації та діяльності: до 100-річчя утворення НАН України: монографія / відп. ред. академік НАН України Ю. С. Шемшученко. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2018. 574 с.

ISBN 978-617-665-041-6

У книзі на основі вивчення та аналізу першоджерел і відповідних нормативних актів висвітлюються правові засади організації та діяльності Національної академії наук України як вищої наукової установи країни на всіх етапах її становлення та розвитку. Досліджуються сучасний правовий статус Академії, її організаційно-правова структура, функції і повноваження керівних органів, а також актуальні питання академічного самоврядування, правового регулювання діяльності науково-дослідних інститутів та інших установ, організацій і підприємств, публічних, майнових, трудових і соціальних відносин, реалізації прав інтелектуальної власності у системі Академії, міжнародного наукового і науково-технічного співробітництва тощо. Сформульовано пропозиції щодо перспектив і напрямів удосконалення правових засад організації і діяльності Академії та її установ у сучасних умовах. У додатках подані основні чинні законодавчі та інші нормативні акти, що регулюють діяльність НАН України.

Для правознавців, істориків, науковців, усіх, хто цікавиться історією і сьогоденням НАН України.

УДК 340.01

ISBN 978-617-665-041-6

© Інститут держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України, 2018
© Видавництво «Юридична думка», 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1	
Основні етапи становлення та розвитку правового забезпечення діяльності НАН України в історичній ретроспективі.....	13
РОЗДІЛ 2	
Загальна характеристика правових засад організації та діяльності НАН України як вищої державної наукової організації в сучасних умовах	94
РОЗДІЛ 3	
Правове забезпечення реалізації функцій і повноважень органів управління (керівництва) НАН України.....	121
РОЗДІЛ 4	
Правовий статус дійсних членів (академіків) і членів-кореспондентів НАН України	142
РОЗДІЛ 5	
Організаційні та правові аспекти самоврядності в діяльності НАН України.....	164
РОЗДІЛ 6	
Ради молодих вчених у системі НАН України та їх правовий статус	175
РОЗДІЛ 7	
Цивільна правосуб'єктність НАН України як юридичної особи публічного права	182
РОЗДІЛ 8	
Правовий режим майнового комплексу НАН України.....	195
РОЗДІЛ 9	
Правовий статус наукових установ та організації НАН України	207

РОЗДІЛ 10	
Особливості правового регулювання трудових відносин та стимулювання наукової діяльності в системі НАН України	242
РОЗДІЛ 11	
Правові засади підготовки та атестації наукових кадрів у системі НАН України	274
РОЗДІЛ 12	
Правове регулювання діяльності НАН України та її установ у сфері науково-технічної інформації	292
РОЗДІЛ 13	
Правові аспекти реалізації та охорони прав інтелектуальної власності в системі НАН України	306
РОЗДІЛ 14	
Правові та організаційні засади участі НАН України в міжнародному науковому та науково-технічному співробітництві	323
РОЗДІЛ 15	
Перспективи удосконалення правового регулювання діяльності НАН України	339
ДОДАТОК 1	
Хронологія правового регулювання організації та діяльності НАН України 1918–2018 рр.	353
ДОДАТОК 2	
Основні нормативно-правові акти, що регулюють організацію та діяльність НАН України на сучасному етапі	364
2.1. Законодавчі акти	364
2.2. Підзаконні акти	465
2.3. Внутрішньоакадемічні акти	515
РЕЗЮМЕ	568
СОДЕРЖАНИЕ	569
SUMMARY	571
CONTENTS	572